วารสารปรัชญาปริทรรศน์
JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION
ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)
https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index

Research Article DOI: 10.14456/jpv.2024.26

มายาคติของการสักบนเรือนร่างของผู้หญิง

The Myth of Tattooing on Women's the Body

ฑิฆัมพร จุฑานพรัตน์[1*], ชนัฐนันท์ ม่วงวิเชียร[2]

Tikumporn Jutanopparat [1*], Chanatnan Muangwichian[2]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author*

1. ฑิฆัมพร จุฑานพรัตน์*

Tikumporn Jutanopparat
วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
College of Social Innovation,
Rangsit University, Thailand.
Email: nursepimpisa@outlook.com

2. ดร.ชนัฐนันท์ ม่วงวิเชียร

Dr.Chanatnan Muangwichian
วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
College of Social Innovation,
Rangsit University, Thailand.
Email: nursepimpisa@outlook.com

คำสำคัญ:
มายาคติ; การสัก; มายาคติของการสัก; การสักบนเรือนร่างของผู้หญิง; มายาคติของการสักบนเรือนร่างของผู้หญิง

Keywords:
Myths; Tattoos; Myths of Tattoos; Tattoos on Women's Bodies; Myths of Tattoos on Women's Bodies

Article history:
Received: 15/05/2023
Revised: 12/07/2024
Accepted: 11/08/2024
Available online: 30/11/2024

How to cite:
Jutanopparat, T.& Muangwichian, C. (2024). The Myth of Tattooing on Women's the Body. *Journal of Philosophical Vision, 29* (2), 59-70.

ABSTRACT

This research article aims to reveal the power of myth that acts through the practice of knowledge, beliefs that express intentions and define the identity of otherness for women with tattoos in the context of Thai society, communication of women through body tattoos based on their beliefs, hopes, needs and intentions of women in creating new identity and knowledge for body tattoos for the acceptance of people in society. The study found that, Tattoos on a woman's body are a symbol of inferiority, the stigma of slavery and punishment, there is only the otherness of the negative behavior, but nowadays, women value tattoos differently by creating a new identity. Thus, tattoos have become a place to record beautiful and painful memories, a doorway to the opportunity to live a valuable life. and is an aesthetic work of art on beautiful skin. The myth of tattoos in Thai society should be conducive to the provision of equal opportunities, create a society that values life accepts the difference, create a positive attitude towards yourself and others by changing the way of thinking, believing because people's lives should not be judged and valued by a single set of knowledge within the framework of mainstream knowledge theory. The associative power that is hidden under context and experience should be taken into account, and the owner of that experience must be involved in creating a set of identity knowledge and identity formation, it wasn't from others who created myths, knowledge that was weak and full of questions to have the power to determine judge and determine people's destiny.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ ต้องการเผย ให้เห็นถึงอำนาจของมายาคติ ที่กระทำการผ่านภาคปฏิบัติการของความรู้ ความเชื่อที่แสดงเจตจำนงและกำหนดอัตลักษณ์ของความเป็นอื่นให้กับผู้หญิงที่มีรอยสักในบริบทของสังคมไทย การสื่อสารของผู้หญิงผ่านรอยสักบนเรือนร่างตามความเชื่อ ความหวัง ความต้องการ และเจตจำนงของผู้หญิงในการสร้างอัตลักษณ์และความรู้ใหม่ให้กับรอยสักบนเรือนร่างเพื่อการยอมรับของคนในสังคม ผลการศึกษาพบว่า ด้านหนึ่งรอยสักบนเรือนร่างของผู้หญิงเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ความต่ำต้อย ตราบาปของการเป็นทาส และการต้องโทษ มีค่าเพียงความเป็นอื่นของพฤติกรรมเชิงลบ แต่ปัจจุบันผู้หญิงให้คุณค่าของรอยสักแตกต่างออกไป โดยการสร้างอัตลักษณ์แห่งตัวตนใหม่ รอยสักจึงกลายเป็นพื้นที่ของการบันทึกความทรงจำที่งดงาม และเจ็บปวด คือประตูพื้นที่ทางโอกาสของการมีชีวิตอย่างมีคุณค่า และเป็นสุนทรียงานศิลปะบนผิวหนังที่สวยงาม มายาคติรอยสักในสังคมไทยควรเอื้อต่อการให้โอกาสของความเท่าเทียม สร้างสังคมที่เห็นคุณค่าของชีวิต ยอมรับในความแตกต่าง สร้างเจตคติที่ดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ด้วยการเปลี่ยนวิธีคิด ความเชื่อ เพราะชีวิตของคนไม่ควรได้รับการตัดสินและกำหนดคุณค่าจากชุดความรู้ชุดเดียวภายใต้กรอบของทฤษฎีความรู้กระแสหลัก ควรคำนึงถึงอำนาจเชื่อมโยงที่แอบแฝงอยู่ภายใต้บริบทและประสบการณ์ และเจ้าของประสบการณ์นั้นต้องมีส่วนในการสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับตัวตนและการสร้างอัตลักษณ์ ไม่ใช่จากคนอื่นที่สร้างมายาคติขึ้นมาชุดความรู้ที่อ่อนแอและเต็มไปด้วยคำถาม ให้มีอำนาจในการกำหนด ตัดสินและชี้ชะตาผู้คน

1. บทนำ

การสักคือ การเขียนสีและลวดลายต่าง ๆ ลงบนร่างกายของมนุษย์ ซึ่งรอยสักอาจคงอยู่เพียงชั่วคราวหรือถาวร ด้วยการใช้เหล็กแหลมจุ้มหมึกหรือน้ำมันแล้วแทงที่ผิวหนังให้เป็นอักขระ เครื่องหมายหรือลวดลาย ถ้าใช้หมึกเรียกว่า สักหมึก ถ้าใช้น้ำมันเรียกว่า สักน้ำมัน การสัก รอยสัก หรือ Tattoo คือการทำลายผิวเพื่อให้เกิดภาพ หลังจากสักไปแล้วผิวก็จะตกสะเก็ดเป็นกระบวนการที่ร่างกายรักษาตัวเอง ก่อนจะหลุดลอกและปรากฏออกเป็นภาพที่สัก (กัญญาณัฐ์ เตโชติอัศนีย์, 2566) การสักมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยมีเหตุผลในการสร้างรอยสักที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบริบทและความสำคัญในยุคแต่ละสมัย ในยุคประวัติศาสตร์กรีกโบราณที่ได้มีการนำการสร้างรอยสักมาใช้เพื่อการสอดแนม (อารียา คหะวงค์, 2564) นอกจากนี้ การสร้างรอยสักถือเป็นการสักเพื่อการทำสัญลักษณ์ในการสร้างหลักฐานต่าง ๆ รวมถึงเพื่อบ่งสถานะของความเป็นไพร่ หรือการสักเพื่อตีตราฐานะของความเป็น “แรงงาน” หรือเป็น “ทรัพย์สิน” หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่แสดงความหมายหรือสัญลักษณ์ที่แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของแต่ละพื้นที่ ประวัติศาสตร์การสักในทวีปยุโรปเกิดขึ้นจากการที่คณะเดินเรือชาวยุโรปได้เดินเรือไปไกลจนถึงหมู่เกาะนิวซีแลนด์ และชนชาวพื้นเมืองมีรอยสักตามร่างกาย การสักซึ่งแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่ จึงนำวัฒนธรรมการสักเข้าไปในยุโรป ส่วนทวีปแอฟริกาพบว่ามีการสักโดยการกรีดผิวหนังให้เป็นรอยเพื่อให้เกิดความสวยงามซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชนเผ่า ในสังคมของหมู่เกาะโพลินีเซียนชาวเมารีก็เป็นที่รู้จักในการสักโดยเฉพาะการสักที่บริเวณใบหน้าอันแสดงถึงความน่าเกรงขามและสถานะทางสังคม

สำหรับในประเทศไทยแต่อดีตนั้น ได้มีการสร้างรอยสักที่ข้อมือเพื่อแสดงว่าบุคคลผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนไพร่หลวงมีสังกัดกรมกองแล้ว หรือหากสักที่หน้าผากหรือท้องแขนก็จะเป็นการแสดงว่าเป็นผู้ที่เคยต้องโทษจำคุก เป็นการประจานความผิดตามกฎมณเฑียร (อารียา คหะวงค์, 2564) การสักจึงมักเป็นการทำสัญลักษณ์เฉพาะบนร่างกายของทาสและอาชญากร และผู้ที่มีสถานะเป็น “แรงงาน” หรือเป็น “ทรัพย์สิน” ของเจ้าขุนมูลนาย สะท้อนให้เห็นสถานะของความเป็นไพร่ และ “รอยสัก” ยังแสดงถึงมิติทางเพศภาวะที่น่าสนใจ ดังนั้นการสร้างรอยสักนอกจากจะเป็นเครื่องหมายบ่งชี้ถึงความเป็นไพร่ เป็นทาสแล้ว รอยสักยังเป็นเครื่องหมายแสดงสถานะของความเป็นชาย และความกล้าหาญอีกด้วย รอยสักลงยันต์จะมาปรากฏให้เห็นเด่นชัดในสมัยอยุธยาตอนต้น ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พ.ศ. 1991-2031 เพื่อเป็นการทำเครื่องหมายแสดงหลักฐาน เช่น สักข้อมือ แสดงว่าได้ขึ้นทะเบียนเป็นชายฉกรรจ์ หรือเป็นเลกมีสังกัดกรมกองแล้ว การมีรอยสักในสมัยโบราณ ผู้ชายเกือบทุกคนจะมีรอยสักบนร่างกายเพื่อบ่งบอกว่าเป็น “ลูกผู้ชาย” หรือ “ชายชาตรี” โดยเฉพาะในเขตวัฒนธรรมไทใหญ่ วัฒนธรรมล้านนาและวัฒนธรรมอีสาน ผู้ชายจะสักหมึกสีดำบริเวณขาตั้งแต่เอวถึงหัวเข่าเรียกว่า “สักขาลาย” หรือ “สับขายาว” (สักเตี่ยวก้อม หรือสักขาก้อม) บางคนสักลงมาถึงกลางขา ลวดลายที่สักจะเป็นลายสัตว์ ลายใบไม้ ตัวเลข อักขระและตัวอักษร (สังคีต จันทนะโพธิ, 2552 : 93) รอยสักบนร่างกายผู้ชายล้านนา/อีสาน จะทำหน้าที่แตกต่างกัน เช่น การสักข่ามคง เพื่อ “การอยู่ยงคงกะพัน” “หนังเหนียว” การสักข่ามพิษเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์มีพิษมาทำร้าย และการสักขาลาย เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของ “ความแข็งแรง” “ความกล้าหาญ” และเป็นเครื่องหมายบ่งบอกว่าผู้ชายคนนั้นเติบโตเป็น “ผู้ชายเต็มตัว” ผู้ชายคนใดไม่มีรอยสักที่ขา (ขาขาว) จะถูกอธิบายว่าเป็นคนขี้ขลาดอ่อนแอ รอยสักจึงเป็นการแสดงออกทางสังคมที่ผู้ชายมีไว้เพื่อประกาศความเป็นชายที่สมบูรณ์ ในแง่อีกหนึ่งจะเห็นว่าการสักลายทำให้เกิดการแบ่งว่าใครคือ “ผู้ชาย” และใครที่ไม่ใช่ “ผู้ชาย” รอยสักจึงเป็นดัชนีที่ผู้ชายมีไว้สำหรับตรวจสอบความเป็นชายของกันและกัน ในวัฒนธรรมล้านนาและอีสาน “ความเป็นชาย” กับการมีรอยสักหมึกบนร่างกายจึงเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ ขณะเดียวกันเมื่อศึกษาในแง่มุมของผู้หญิงก็พบว่าผู้หญิงก็สามารถมีรอยสักได้ เช่น สักแขน สักข้อมือ เพื่อป้องกันมิให้งูและสัตว์มีพิษมากัด การลงน้ำมันทาตัว เพื่อให้เหนียวอยู่ยงคงกระพัน ความเป็นมาของรอยสักในสังคมไทย จึงเป็นสิ่งที่มีความหมายที่ค่อนข้างจะสลับซับซ้อนและมีนัยอันหลากหลายซึ่งได้แก่ การเป็นสัญลักษณ์เครื่องหมายแสดงการประจานความผิด การเป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่วัยผู้ใหญ่หรือการเกณฑ์แรงงาน การแสดงถึงความมีเสน่ห์และความเป็นชายชาตรีของชายหนุ่มที่สามารถสะท้อนความมีเสน่ห์ดึงดูดต่อเพศตรงข้าม และประโยชน์ของความอยู่ยงคงกระพันในรูปแบบของการสักยันต์ เพื่อความศักดิ์สิทธิ์รักษาชีวิตรอด อย่างไรก็ตามมีผู้ที่มีความเห็นและความเชื่อที่แตกต่าง เช่นมีการวิจารณ์ว่าผู้ที่สักเหล่านี้พระท่าน เรียกว่า “อวิชชา”

ในงานวิจัยนี้เน้นและให้ความสำคัญกับรอยสักบนเรือนร่างของหญิงสาว เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการศึกษาที่มีความเฉพาะและแตกต่างไปจากงานศึกษาชิ้นอื่น ๆ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรอยสักผู้วิจัยพบว่าในยุคปัจจุบันรอยสักและการสักมีพัฒนาการอย่างไม่หยุดนิ่ง มีความประณีตละเมียดละมัย มีความบรรจงและประดิดประดอยมากขึ้น และมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามความเชื่อความชอบและความทันสมัยในแต่ละสังคมและวัฒนธรรมที่ทำให้การสักมีการพัฒนาทางศิลปะเพิ่มเติมรูปแบบ

ลวดลาย ให้มีความน่าสนใจมีคุณค่าแก่ผู้ที่สัก ปัจจุบันมีหญิงสาวจำนวนมากที่ชื่นชอบการสักแบบเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ และอาจมีแนวโน้มว่าการสักลายบนร่างกายผู้หญิงอาจเป็นเรื่องของศิลปะบนเรือนร่างที่สวยงาม ไม่ใช่ความแปลกแยกแตกต่าง มุมมองของสังคมที่มีต่อผู้หญิงที่มีรอยสัก จึงเป็นมายาคติทางความเชื่อที่ควรได้รับการคลี่คลาย เพราะผู้วิจัยเป็นผู้หญิงคนหนึ่งที่หลงใหลในรอยสัก และรักที่จะมีรอยสักบนเรือนร่างของตนเอง ผู้วิจัยจึงต้องการจะตีแผ่ และเปิดเผยต่อสังคมถึงความภาคภูมิใจในรอยสักบนเรือนร่างของตนเองหรือที่อยู่บนเรือนร่างของผู้หญิงคนอื่นๆในเส้นทางเดียวกัน ผู้วิจัยทำงานนี้ด้วยความเชื่อเสมอว่ามนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพของความปรารถนาแห่งตัวตนในการเลือกที่จะอยู่หรือเลือกที่จะเป็น มนุษย์ทุกคนมีอิสระในการเลือกที่จะกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด แม้สิ่งนั้นจะมีความเหมาะสมถูกต้อง มนุษย์เราทุกคนมีทางเลือกเสมอ เพียงแต่ว่าอยากเลือกหรือไม่ พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงตนเองหรือไม่ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนพร้อมที่จะกระทำบางอย่างเพื่อให้การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของตนเองเป็นไปอย่างมีคุณค่า หญิงสาวที่มีรอยสักจึงควรตระหนักที่จะลุกขึ้นมาเรียกร้องสิทธิของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยการสร้างตัวตน และเปิดเผยความเป็นตนเองให้ปรากฏต่อสังคม สร้างความหมายอย่างชัดเจนให้รอยสักบนเรือนร่างและตนเอง ด้วยตัวเอง บนทางเลือกที่หลากหลาย ด้วยการเริ่มต้นที่การรู้เท่าทันในอัตลักษณ์ที่มายาคติส่งผ่านสังคมให้เป็นผู้กระทำและตอกตรึง ประทับตราของความเป็นอื่นที่ไม่คู่ควรต่อการยอมรับ ด้วยการสร้างความหมายใหม่ ด้วยการไม่จำนน อยู่ภายใต้อัตลักษณ์ของมายาคตินั้น ไม่ใช่สิ่งที่เป็นไปไม่ได้หากผู้หญิงที่มีรอยสักจะลุกขึ้นมาสำรวจตรวจสอบตนเองและเรียนรู้จักตนเองจากประสบการณ์ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตว่า การที่ตนเองถูกมองว่าเป็นบุคคลที่มีสัญลักษณ์ ที่บ่งบอกความเป็นคนสิ้นคิด สร้างความสกปรกให้กับเรือนร่างของตนเอง เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค เสพติด เสพติดความเจ็บปวด ขายบริการทางเพศ และเป็นคนปิดโอกาสทางสังคมของตนเอง แท้ที่จริงแล้วสิ่งต่างๆ เหล่านั้นไม่ได้เกิดขึ้นจากการกระทำของเหล่าหญิงสาวที่มีรอยสัก และนั่นไม่ใช่สิ่งที่ตนเองต้องการ หากแต่เกิดขึ้นจากภาวะแวดล้อม ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจทางความรู้และการสื่อสารของมายาคติ ผู้หญิงที่มีรอยสักจึงได้รับผลกระทบจากการกระทำของมายาคติในสังคม และตนเองไม่ใช่มนุษย์ที่เป็นเพียงสภาพของวัตถุซึ่งเป็นเหยื่อจากการกระทำของมายาคติ ที่สื่อสารส่งต่อผ่านระบบทางสังคม แต่ตัวตนของตนเองกำลังถูกละเมิด กำลังถูกกระทำ และถูกด้อยค่า เมื่อเป็นเช่นนี้หญิงสาวที่มีรอยสัก สามารถมีความรู้สึก สามารถที่จะแสดงออกซึ่งความต้องการที่จะเรียกร้อง ให้ตนเองหลุดพ้นจากสภาวะของการเป็นบุคคลที่คนอื่นเห็นว่าน่ารังเกียจ สกปรก เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค ติดยาเสพติด ขายบริการทางเพศ ไร้อนาคต และเป็นคนปิดโอกาสทางสังคมของตนเอง ด้วยการสร้างวิถีทางของการดำเนินชีวิตที่เป็นที่ยอมรับทั้งในเรื่องของความต้องการ ความเชื่อ ทัศนคติและค่านิยมต่างๆ ให้เป็นไปตามเส้นทางที่สังคมกำหนดไว้ และสร้างตัวตนที่หลากหลายของตนเองด้วยตนเองในฐานะที่เป็นองค์ประธานของการกระทำได้อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อทำให้ตนเองสามารถเป็นอิสระจากการตอกตรึงของมายาคติ และหลุดพ้นจากพันธนาการของสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและไม่ต้องซ่อนเร้นศิลปะบนเรือนร่างที่สวยงาม หากแต่พร้อมที่จะเปิดเผยความทรงจำที่มีคุณค่าที่ปรากฏอยู่บนเรือนร่างของตนเองอย่างภาคภูมิใจ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และการสื่อสารของผู้หญิงผ่านรอยสักบนเรือนร่างภายใต้บริบทของสังคมไทย

2.2 เพื่อศึกษาแนวคิด มุมมอง และวัฒนธรรมการยอมรับของคนในสังคมต่อรอยสักบนเรือนร่างของผู้หญิง

2.3 เพื่อศึกษามายาคติที่สร้างความเป็นอื่นให้กับผู้หญิงที่มีรอยสักบนเรือนร่าง

คำถามการวิจัย

2.2.1 คำอธิบายถึงอัตลักษณ์และการสื่อสารผ่านรอยสักบนเรือนร่างของผู้หญิงภายใต้บริบทของสังคมไทยเป็นอย่างไร

2.2.2 แนวคิด มุมมอง และวัฒนธรรมการยอมรับของคนในสังคมต่อรอยสักบนเรือนร่างของผู้หญิงเป็นอย่างไร

2.2.3 มายาคติที่สร้างความเป็นอื่นให้กับผู้หญิงที่มีรอยสักบนเรือนร่างเป็นอย่างไร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

2.2.2.1 เพื่อความเข้าใจชีวิตและเรื่องราวของผู้หญิงที่มีรอยสัก

2.2.2.2 เพื่อความเข้าใจมายาคติทางสังคม วัฒนธรรม ในการกำหนดคุณค่าเชิงลบต่อการกระทำของผู้หญิงต่อเรือนร่าง

2.2.2.3 เพื่อการทำความเข้าใจกับการสร้างความหมายใหม่ให้กับรอยสักใหม่บนมายาคติของรอยสัก

2.2.2.4 เพื่ออธิบายให้ความหมายและคุณค่าทางสังคมของรอยสักที่ปรากฏอยู่บนเรือนร่างของผู้หญิง

2.2.2.5 เพื่อเปิดพื้นที่ทางความคิดหรือการตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นอยู่ในสังคม ได้ชุดความรู้ใหม่ที่ใช้ในการอธิบายความจริงในสังคมด้วยการเปิดเผยให้เห็นความจริงที่อยู่เบื้องหลังของปรากฏการณ์ที่ดำรงอยู่ในสังคม

2.2.2.6 เพื่อเสนอเป็นชุดความรู้ใหม่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดโครงการเพื่อให้ความรู้ เพื่อการพัฒนาหรือการให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการและความเหมาะสม เพื่อฐานะทางสังคม และสร้างแนวความคิดทางสังคมและมุมมองที่มีต่อสภาพความเป็นอยู่และวิถีของการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนที่มีรอยสัก

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีค้นคว้าเอกสาร และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (indepth interview) ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในงานวิจัยนี้ คือ 1. นักปราชญ์ , ผู้ครำ่หวอดในวงการสัก , อาจารย์สัก

2. ครูในโรงเรียน Click Art Tatto ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้เรื่องสักลายมืออาชีพ 3. ผู้หญิงที่เป็นผู้รับการสัก 4. บุคคลทั่วไปที่ไม่มีรอยสัก (รับได้ , รับไม่ได้)

4. ผลการวิจัย

4.1 อัตลักษณ์ และมายาคติ: จุดเริ่มของรอยสัก

อัตลักษณ์ของกลุ่ม คือการรับรู้ความเหมือนหรือความแตกต่างของคนในสังคม คนในสังคมจะค่อยๆ ซึมซับวัฒนธรรมของสังคมนั้นทำให้คนในสังคมนั้นมีลักษณะที่คล้ายกันหรือกลายเป็นภาพพจน์ของสังคม (Imagined community) ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้กรอบคิดของอัตลักษณ์ในการวิเคราะห์เรื่องของการสักและรอยสัก โดยใช้องค์ประกอบของพัฒนาการการมีอัตลักษณ์ไว้ 3 ลักษณะ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบแรกคนแต่ละคนยอมรับว่าตนเองมีความเหมือน และความต่อเนื่องอยู่ภายในตน องค์ประกอบที่สองผู้อื่นในสังคมมองอย่างเดียวกันกับที่เรามองตนเอง และองค์ประกอบสุดท้าย บุคคลจะมีความเชื่อมั่นและติดต่อสัมพันธ์ระหว่างโลกภายในและภายนอก และยอมรับผลสะท้อนกลับที่เกิดขึ้นได้ ข้อค้นพบจากงานวิจัยพบว่า ในประเด็นเกี่ยวกับรอยสัก พฤติกรรมของคนอื่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างอัตลักษณ์ตัวตนของผู้รับรอยสัก มีไม่น้อยที่ไม่เห็นด้วยกับการสัก และไม่ให้คุณค่ากับการสัก ไม่ว่าผู้รับการสักจะอธิบายว่า เรือนร่างที่รับการสักเป็นพื้นที่แห่งการจดจารความทรงจำ เป็นพื้นที่ที่ให้คุณค่าความหมายของตัวตนผู้รับการสัก เป็นพื้นที่ของศิลปะบนเรือนร่างที่เป็นความชื่นชอบส่วนตัวของผู้รับการสัก หรือเป็นพื้นที่ที่ได้ใช้รอยสักปกปิดรอยแผลเป็นที่เกิดขึ้น และรอยสักได้ช่วยสร้างความอบอุ่นใจที่ได้ใช้รอยสักปกปิดความไม่สวยงามเหล่านั้น

โรล็อง บาร์ตส์ (Roland Barthes) อธิบายว่า มายาคติเป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยระบบการสื่อความหมายทางคติความเชื่อ ซึ่งก่อตัวอยู่บนกระแสหรือวัตถุที่มีอยู่ก่อนแล้วผ่านสื่อสัญญะ (sign) ในลักษณะต่าง ๆ มายาคติเป็นผลผลิตทางสังคมและวัฒนธรรมของคนกลุ่มหนึ่ง หรือหลายชนชั้น เพราะมายาคติแฝงอยู่กับความคิด ความเชื่อของคนในสังคมนั้น ๆ กระบวนการสร้างมายาคติ (Mythologies) คือ การกระทำหรือกระบวนการที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง ลดทอน ปกปิด อำพรางฐานะของการเป็นสรรพสิ่งในสังคมให้กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาหรือเป็นธรรมชาติ ข้อค้นพบจากงานวิจัย พบว่า มีมายาคติที่ฝังรากอยู่ในความคิดความเชื่อและส่งอิทธิพลต่อการสัก มีความเชื่อของชาวจีนที่บอกว่าคนเราไม่ควรที่จะกระทำย่ำยีต่อร่างกายของตนเอง เพราะนั่นคือความอกตัญญูต่อพ่อแม่ที่เฝ้าเลี้ยงดูมา ในความเชื่อของคริสต์เตียนที่บอกว่าร่างกายเป็นสิ่งทรงสร้างของพระเจ้าจึงควรดูแลให้สะอาดและดีงาม มายาคติเหล่านี้ถูกผูกโยงกับศาสนา วิถีชีวิตของครอบครัวจนกลายเป็นความคิดความเชื่อชุดหนึ่งที่ส่งผลต่อคนที่มีรอยสัก จุดเริ่มของมายาคติเกี่ยวกับรอยสัก ในอดีตรอยสักถูกให้ทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ของคนที่เป็นคนขี้คุก คนที่เป็นอาชญากรของสังคม การสักเลข เพื่อบอกสถานะของความเป็นไพร่ทาส ได้สร้างมายา

คติในเชิงลบต่อคนในสังคม รอยสักจึงไม่ใช่เป็นเพียงรอยหมึกที่จดจารลงบนผิวหนัง หากแต่เป็นสัญลักษณ์ของผู้มีอำนาจที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ตราประทับเพื่อบ่งบอกว่าคนผู้นี้เป็นคนอีกจำพวกหนึ่งซึ่งแตกต่างไปจากคนปกติทั่วไปในสังคม มายาคติในอดีตกาล ยังคงทำงานอย่างแข็งแกร่งในสังคมปัจจุบัน บ่อยครั้งที่คนที่มีรอยสักได้รับการแสดงพฤติกรรมจากคนในครอบครัว และคนในสังคมด้วยสายตาดูหมิ่น ผู้คนต่างพิพากษา และลงทัณต์ความห่างเหินและการไม่รับรู้ต่อเรื่องราวและสิ่งที่คนที่มีรอยสักเป็น และสิ่งที่เขากำลังสื่อผ่านรอยสัก สายตาที่มองผู้หญิงที่มีรอยสัก คือมองว่าเธอเหล่านั้นคงมีเรื่องราวเบื้องหลังอันน่ารังเกียจ ไม่รักกระทั่งตัวเอง ให้เรือนร่างที่สวยงามกลายเป็นเรือนร่างที่น่ารังเกียจ ด้วยยินยอมให้มีสัญลักษณ์ของความเป็นอื่นมาปรากฏบนเรือนร่างของตนเอง ชุดความรู้และมายาคติในอดีตยังคงมีอำนาจในการครอบงำความคิดของคนในสังคมอย่างฝังแน่น ผู้หญิงที่มีรอยสักจึงมีโอกาสเป็นได้แค่เพียงผู้หญิงที่เลือกยืนอยู่บนพื้นที่ของความเป็นชายขอบตามฐานะที่เลือกเอง

ในปัจจุบันการสักจะที่เน้นความสวยงามมากกว่าความเชื่อในการป้องกันภัยเหมือนในอดีต รอยสักในปัจจุบันเทียบได้กับการแต่งตัวที่บ่งบอกถึงรสนิยมแต่ก็ยังมีบางส่วนที่สักตามความเชื่อของศาสนา แม้บางคนจะมองว่าการสักคือศิลปะแต่ก็ยังมีบางคนที่มองว่าการสักเป็นสัญลักษณ์ของความน่ากลัว ความรุนแรง ความเลวร้ายอยู่ รอยสักจึงลอยตัวเหมือนดังสัญลักษณ์ที่ล่องลอยอยู่เหนือมายาคติหนึ่ง แต่ยังคงมีอำนาจในการควบคุมความคิดของผู้คน ในขณะเดียวกันยังสามารถสร้างมายาคติใหม่ขึ้นมาเพื่อต่อสู้และก้าวข้ามมายาคติเดิมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ ในขณะเดียวกันก็สร้างอำนาจใหม่ขึ้นมาครอบงำที่ต้องนำรอยสักมาใช้เป็นเครื่องมือในการต่อต้านอำนาจ เพื่อนำมาใช้ในการกล่อมเกลาและควบคุมมนุษย์ให้มีความเชื่องเชื่ออยู่ภายใต้อำนาจของมายาคติ

มาสโลว์ (Maslow) ได้กล่าวว่า มนุษย์มีระดับของความต้องการ คือความต้องการทางร่างกายเพื่อการมีชีวิตอยู่คือความต้องการด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่มและความต้องการยารักษาโรค เมื่อมนุษย์ได้สิ่งเหล่านี้ ความต้องการของมนุษย์จะยังไม่พอและเดินต่อไปสู่การตอบสนองต่อความต้องการอื่นๆที่มากขึ้นเรื่อยๆ คือความต้องการ ความปลอดภัย ความรัก การยอมรับจากกลุ่ม การเข้าใจและรู้จักตนเอง (Muto Yasuaki and Fukao Mitsuhiro, 2005) เมื่อวิเคราะห์คุณค่าของรอยสักตามแนวคิดข้างต้น พบว่า มนุษย์ใช้รอยสักเพื่อเป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการของตนเอง ดังจะเห็นได้จากการที่นักรบในยุคเซ็นโกคุสักลวดลายเทพเจ้าที่ตนเองนับถือ การสักลายเทพเจ้าเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการความปลอดภัย ทำให้มนุษย์รู้สึกอุ่นใจว่าตนเองได้รับการคุ้มครองจากสิ่งเหนือธรรมชาติ หญิงขายบริการในยุคเอโดะสักชื่อคนรักที่ข้อมือ เพื่อแสดงความรักและต้องการให้อีกฝ่ายตอบสนองความต้องการความรักของตน รอยสักจึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่หญิงขายบริการใช้ในการเรียกลูกค้า กล่าวคือ เมื่อหญิงขายบริการใกล้ชิดสนิทสนม หลงรักกับลูกค้าคนไหนแล้ว ก็จะให้ลูกค้าหรือเพื่อนสักชื่อของลูกค้าคนนั้นลงบนแขนของตนเอง หรือบริเวณปลายนิ้วโป้ง ข้อแขน ไหล่ เพื่อแสดงความรัก และคำมั่นสัญญาว่าจะไม่ปันใจให้ชายอื่น การสักเพื่อแสดงคำมั่นสัญญาต่อคนรัก เรียกว่า “อิเระโบะคุโระ” (Irebokoro) (ธนิส พูนวงศ์ประเสริฐ, 2557)

4.2 การประทับตรา และความเป็นอื่น: การจำกัดพื้นที่ให้กับรอยสัก

แครง (Crang, 1998) นิยาม “ความเป็นอื่น” (otherness) ว่าหมายถึง กระบวนการในการสร้างตัวตน (identity) ในความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ความเป็นอื่น คือการสร้างและบ่งบอกตัวตน (self-identification)

ของตนเองในกลุ่ม ๆ หนึ่ง (in-group) และให้ค่ากลุ่มอื่นว่าไม่ใช่ตัวตนเดียวกัน เมื่อไม่ใช้ตัวตนเดียวกัน จึงกลายเป็นอื่น หรือคนนอกกลุ่ม (out-group) ในสมัยโบราณบางยุค นักโทษที่จะพ้นโทษออกไป ต้องถูกสักที่หน้าผากหรือส่วนสำคัญของร่างกาย เพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงให้คนภายนอกรู้ว่า เขาเคยเป็นนักโทษหรืออาชญากรมาก่อน จะได้มีความระมัดระวัง ตระหนักถึงภัยที่จะมาถึงตัว นั่นคือการตีตราบาปหรือประทับตราในเชิงกายภาพแก่ผู้กระทำผิด แนวโน้มที่คนส่วนใหญ่มีการประทับตราในเชิงลบให้กับพฤติกรรมนั้น ๆ ที่เขาเห็นว่าผิดแผกแตกต่างไปจากบรรทัดฐานที่สังคมคาดหวังหรือต้องการให้เป็น

รอยสักที่เป็นตราประทับบนเรือนร่างนั้นกลับเป็นเครื่องหมายในการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง (การสักประจาน) เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน สังคมยุคความทันสมัย (Modern) เป็นยุคที่รอยสักเปรียบได้กับ Cosmetic การตกแต่งหน้าตา เนื้อตัว ร่างกาย รวมทั้งเป็นการดึงดูดทางเพศ (Sex appeal) ดังนั้น รอยสักในยุคนี้จึงเป็นเครื่องประดับชนิดถาวร เสมือนการสะท้อนความเป็นเป็นตัวตนของตนเอง และเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้แก่ร่างกายตนเอง สำหรับในสังคมยุคหลังความทันสมัย (Post-Modern) สื่อได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความหมายและอิทธิพลต่อความเข้าใจ เพื่อให้สังคมยอมรับถึงอิทธิพลและมีอำนาจต่อการสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิง ที่รอยสักเป็นการสื่อให้เห็นภาพตัวแทนของผู้หญิงที่มีรอยสักว่าเป็นผู้หญิงใจกล้า ห้าวหาญ กล้าแสดงออก หรือในทางตรงกันข้ามมองว่า ผู้หญิงสักเป็นเรื่องแปลกประหลาดและเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ผู้หญิงสักเป็นผู้หญิงเปรี้ยว ใจแตก แหกกรอบคำสอนของการเป็นกุลสตรี ยิ่งเป็นการสร้างชุดวาทกรรมและภาพตัวแทนในเชิงลบให้แก่ผู้หญิงที่มีรอยสักและที่สุดก็เป็น การตอกย้ำระบบสังคมที่ชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ต่อไป

การสักในอดีตของความเป็นสังคมไทย มักจะมีให้เห็นบนร่างกายของผู้ชาย และถูกให้ความหมายว่าเป็นเรื่องของความเข้มแข้ง ความอดทน การแสดงตัวตนของทาส นักเลงหัวไม้และการประทับตามแทนค่าความผิดของความเป็นอาชญากร แต่ในปัจจุบันสังคมไทยยังให้ความหมายต่อผู้หญิงที่มีรอยสักในเชิงลบ แม้จะไม่พบหลักฐานที่แน่ชัด แต่สำหรับผู้หญิงการสัก เคยพบว่าทำเพื่อตอกตรึงผู้หญิงไว้กับความผิดฐานคบชู้ (ก้องสกล กวินรวีกุล, 2545) ยังมีคนจำนวนไม่น้อยที่ยังให้คุณค่าของผู้หญิงที่มีรอยสักว่าเป็นตนระดับล่าง ซึ่งไม่ได้แตกต่างอะไรกับการมองคนที่มีรอยสักในสังคมตะวันตกที่มองรอยสักที่ปรากฏอยู่บนเรือนร่างว่าเป็นสัญลักษณ์ของกะลาสีขี้เมา หรือคนจรจัดที่ไม่มีใครอยากจะให้คุณค่ามากไปกว่าคุณค่าในเชิงลบ ด้วยเพราะเป็นลักษณ์บ่งชี้ถึงกลุ่มคนที่ไม่รักตนเอง

เมื่อรอยสักไม่ได้เกิดขึ้นอย่างไร้ที่มา เมื่อรอยสักไม่ได้เติบโตมาพร้อมกับคุณค่าทางศิลปะ หากแต่รอยสักเป็นเครื่องหมายของการลงโทษต่อผู้กระทำผิด และหญิงโสเภณี ใช้รอยสักเพื่อแสดงความจงรักภักดีและเป็นการทำสัญญากับลูกค้า โดยสักชื่อของลูกค้าจะต้องลงท้ายด้วย คำว่า Inochi ที่แปลว่าชีวิต, คำสั่ง แสดงให้เห็นว่าชีวิตนี้ของฉันมอบให้กับเขาคนนั้นแล้วอย่างหมดสิ้น รอยสักคือสัญลักษณ์บ่งบอกความเป็นนักเลงอันธพาล สังคมญี่ปุ่นเองกลับไม่ได้ภูมิใจกับศิลปะบนเรือนร่างดังกล่าวนี้ ซ้ำร้ายยังมองคนที่มีรอยสักในเชิงลบ และเลือกปฏิบัติต่อคนที่มีรอยสักอย่างชัดเจน จนกลายมาเป็นสิ่งที่ติดตราในสังคมญี่ปุ่นว่า ‘รอยสัก’ เท่ากับ ‘ผู้กระทำผิด’ และสำหรับผู้หญิงแล้วรอยสักเป็นการกระทำที่ผู้หญิงจำนนต่อการตอกตรึงตนเองไว้ใต้อำนาจของการครอบครองยอมให้ร่างกายตกอยู่ใต้บงการ กลายเป็นร่างกายที่เชื่องเชื่อของความเป็นทาสทางเพศ เมื่อปรากฏการณ์รอยสัก

บนเรือนร่างของผู้หญิงได้บอกเล่าเรื่องราวที่น่าหดหู่ จึงไม่อาจจะแปลกใจว่าเหตุใดสังคมคนปกติในญี่ปุ่นจึงไม่อาจจะยอมรับและให้คุณค่าเชิงบวกต่อรอยสักที่ปรากฏบนเรือนร่างของผู้หญิงได้ หากที่ต้องยอมจำนนต่ออำนาจของรอยสักที่ลดทอนคุณค่าของความเป็นคน การสักกลายเป็นเสมือนการเพิ่มอำนาจทางเรือนกายให้พวกเธอ การสักเป็นเรื่องราวของความทรงจำ ความหวัง และความกลัว และแรงกดดันทางสังคม

5. อภิปรายผลการวิจัย

หลังจากได้ข้อมูลจากการทำงานวิจัยนี้แล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ ที่ให้ความเห็นว่า แก่นของ Barthes ในเรื่องมายาคติ อยู่ที่เรื่อง “Power” ซึ่งสามารถอธิบายเพิ่มเติมใน 2 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ (Power) โดยอธิบายว่า

1) อำนาจ ทำให้สามารถขยับความหมาย (Upgrade Connotative Meaning) ให้กลายเป็นความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ได้เพราะความหมายโดยตรงคือความหมายที่ทุกคนยอมรับ เช่นคำว่า “ยิว” คือเชื้อชาติหนึ่งแต่คนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ในความหมายของเชื้อชาติ แต่ใช้ในความหมายว่า “ยิว” คือ คนหน้าเลือด คนงก ซึ่งคำว่า หน้าเลือดเป็นเพียงความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) ของพจนานุกรมหนึ่ง ดังนั้นคำว่า “ยิว” คนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ในความหมายเรื่องเชื้อชาติ แต่นำมาทำเป็นคำคุณศัพท์ (Adjective) ก็จะเป็นการฝังมายาคติเอาไว้ หรือดังตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมคือ “แม่” แม่คืออะไร คือผู้หญิงที่ให้กำเนิดลูกแต่หากถามแต่ละคนก็จะให้ความหมายคำว่า “แม่” ที่แตกต่างกัน แต่ละคนก็จะมีหลายๆ ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) แต่ถ้าใครที่มีอำนาจมากกว่าก็สามารถจะย้ายความหมายโดยนัยขึ้นไปเป็นความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ได้

2)การจำกัดความหมาย ล็อก (Lock) ของความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) บางอย่างเอาไว้ในรูปแบบรหัส (Code) เช่น เวลาใช้คอมพิวเตอร์เวลาจะสั่งพิมพ์ (Print) เปิดเครื่องมาจะขึ้นเลยว่า All หรือ Current page คือ lock ไว้แล้ว หรือคำว่า “ยิว” คนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ในความหมายของความเป็นคนหน้าเลือด แต่หมายถึง คนงก ซึ่งการให้ความหมายก็เหมือนกัน คำบางคำจะถูก lock ความหมายไว้แล้วและเราก็ไม่รู้จะไปแก้ไขอย่างไร ได้แก่ การเล่าเรื่อง (Narrative) และการให้ความหมาย (Definition) ซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคที่ง่ายที่สุดแต่ก็เสี่ยง เพราะถ้าคนรับไม่ได้ก็ไม่ได้ผลเลย แต่ถ้าได้ผล ก็จะได้ผลได้ระดับดีมาก เช่น เวลาเราลอกความหมายของคำบางคำมาอ้างอิง เช่น การสื่อสารคืออะไร เราก็หยิบความหมายของคำว่า การสื่อสารของ Lasswell มาลอกใส่ลงไป การกระทำเช่นนี้เป็นการปฏิบัติการซ้ำเพื่อจะยอมรับทำให้ตัวเองตกอยู่ในมายาคติ และเมื่อลอกความ หมาย (Definition) ก็จะเป็นการปฏิบัติการทางสังคมเพื่อยอมรับมายาคตินั้น

รอยสักจึงได้รับการให้ความหมายและปฏิบัติต่อๆ กันมา การอ้างอำนาจในการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในการจดจารเนื้อตัวของคนให้มีรอยสัก และตราประทับว่าเขาเหล่านั้น แป็นคนกลุ่มนั้น กลุ่มนี้ เป็นคนน่ารังเกียจ ไม่น่าคบ อันตราย หรือใดๆก็ตาม รอยสักจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ริ้วรอยที่ปรากฏอยู่บนเรือนร่างมนุษย์ แต่ได้ยกระดับความหมายของรอยสักให้เป็นตัวแทนของความน่ารังเกียจ ไม่น่าคบ และมายาคตินี้ได้ผ่านการลอกซ้ำจนเป็นปฏิบัติการที่ติดตรึงในใจของผู้คน

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ผู้หญิงที่มีรอยสัก ยังต้องแต่งกายปกปิด เพื่อซ่อนรอยสักของตนเอง โดยเฉพาะดารา นักแสดดง ไม่ว่าไทยหรือต่างประเทศ เพราะการมีร่องรอยเหล่านี้ติดตัวนั้นอาจทำให้รับบทบาทในการแสดงได้ไม่มากนัก อีกทั้งยังมีภาพจำที่คนอาจยึดติดกับผู้แสดงมากกว่าตัวละครเนื่องจากความโดดเด่นของรอยสัก ปัจจุบันจึงมีผู้หญิงจำนวนมากที่พยายามสร้างความหมายใหม่ว่าคือร่องรอยของรอยสักคือศิลปะบนเรือนร่าง

การให้ความหมายใหม่คือความพยายามที่จะสร้างความหมายใหม่ให้กับรอยสัก เพื่อเปิดพื้นที่แห่งการดำรงอยู่ เพราะถ้าปราศจากมายาคติชุดเดิมและการตีความ รอยสักอาจจะไม่ใช่ภาพลักษณ์ของความตกต่ำ หรือไม่ใช่สัญลักษณ์ของความเลวร้าย หากแต่เป็นพียงภาพวาดบนผิวหนัง ที่เจ้าของรอยสักต้องแลกมาด้วยความยากลำบากต้องอดทนกับความเจ็บปวดมากมาย ความพยายามในการรักษาดูแลจนได้เป็นรอยสักที่น่าภาคภูมิใจ ค่าตอบแทนที่เขาและเธอได้รับควรเป็นภาพของความชื่นชมในความอดทน ไม่ใช่ภาพของความแปลกแยก ความหมายใหม่ของรอยสักควรมีพลังอำนาจมากเพียงพอที่จะลบล้างมายาคติเดิม

การให้ความหมายใหม่กับรอยสัก คือการที่ต้องตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน รอยสักไม่ได้เกิดขึ้นอย่างไร้ความหมาย แต่ทุกรอยสักมาพร้อมกับความหมาย และความหมายเหล่านั้นกำลังบอกเล่าเรื่องราวบางประการที่เป็นความทรงจำทั้งดีและไม่ดี รอยสักนั้นในทางหนึ่งได้ทำหน้าที่ควบคุมชีวิตและพฤติกรรมของเจ้าของรอยสัก เจ้าของรอยสักก็เลือกแล้วที่จะจดจารสิ่งนี้ในความทรงจำ ใกล้ตัว ใกล้ความรับรู้ ความรู้สึกและใกล้หัวใจที่สุด

การสร้างความหมายใหม่ให้กับรอยสัก จนเกิดเป็นค่านิยมอันแข็งแกร่งนั้น ยังต้องการคอยการถูกผลิตซ้ำคุณค่าทางความหมายอย่างต่อเนื่องจนเป็นมายาคติที่ควรค่าแก่การยอมรับ อันเป็นการยอมรับที่ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงคำบอกเล่า หากแต่ปรากฏให้เห็นในเชิงประจักษ์ว่าผู้หญิงที่มีรอยสักนั้นมีคุณค่าในความหมายที่ถูกมองเห็นจนไม่อาจจะเปิดโอกาสให้มายาคติรอยสักแบบเดิม ๆ มาปิดกั้นไว้ได้ ถึงตรงนี้มิติมุมมองของรอยสักยังคงแคบอยู่ถึงโลกปัจจุบันจะเปิดกว้าง แต่สุดท้ายค่านิยมที่ฝังรากลึกอาจไม่ได้ถูกถอนได้ภายในระยะเวลาหลักปีแต่ยังต้องการการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องและตลอดไป

การที่ใครสักคน หรือกลุ่มคนสักกลุ่มจะลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงมายาคติทางความเชื่อของคนในสังคมเกี่ยวกับรอยสักด้วยการสร้างความหมายใหม่นั้น ไม่ใช่เรื่องที่ง่ายแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเป็นไปไม่ได้ อาจจะไม่ใช่วันนี้เท่านั้น เหตุผลประการหนึ่งที่ไม่สามารถทำให้คุณค่าในความหมายของรอยสักเปลี่ยนแปลงไปได้ในวันนี้อาจจะเป็นเพราะจำนวนของคนที่มีรอยสัก และประสบความ สำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงานปรากฏตัวต่อสังคมนั้นยังมีในปริมาณที่น้อย ซึ่งในประเด็นนี้ผู้วิจัยเองก็เห็นคนที่มีรอยสักและกระทำความผิดทั้งในการก่ออาชญากรรม และการใช้ความรุนแรงที่ปรากฏ

การก้าวข้ามอำนาจความรู้ของมายาคติ และกระบวนการสร้างความหมายใหม่ของรอยสักผ่านเรื่องเล่าของรอยสักบนเรือนร่างของผู้หญิง ยังคงต่างต้องฝันฝ่าอุปสรรคมากมาย ความเข้าใจจะทำให้แรงเสียดทานที่กระทบต่อการก้าวเดินของผู้หญิงเหล่านั้นลดลง เพราะหากผู้หญิงเหล่านั้นทนต่อแรงเสียดทานนั้นไม่ไหวและเราจะเข้าใจความรู้นั้นได้อย่างไร ถ้าเราไม่เปิดใจฟังและละทิ้งวัฒนธรรมแบบเหมารวม หากแต่ให้พื้นที่ยืนกับคนที่แตกต่าง ที่ไม่เหมือนพวก และมีความเป็นอื่น ทำอย่างไร เราจึงจะสามารถก้าวข้ามข้อจำกัดเหล่านี้ และเปิดรับความแตกต่าง ให้พื้นที่ยืนกับคนที่ไม่เหมือนเรา

6. สรุป

ในสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนค่านิยมต่างๆ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่รับและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ประเพณี พฤติกรรมและค่านิยมต่างๆ ได้รวดเร็วกว่าผู้ใหญ่ ไม่ว่าความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหรือไม่ก็ตาม พฤติกรรมของวัยรุ่นก็จะแสดงออกมาเสมอไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันหรือยึดสถานที่บางแห่งเป็นจุดศูนย์รวมในการถ่ายทอดพฤติกรรมและการแสดงออกถึงค่านิยมในรูปแบบต่าง ๆ โดยพฤติกรรมการเลียนแบบที่เกิดขึ้นหลายครั้งทำให้เยาวชนต้องมีพฤติกรรมเสี่ยงทั้งในเรื่องความ ปลอดภัยและความเหมาะสมตามวัยวัยรุ่น การสักก็เป็นอีกหนึ่งของพฤติกรรมการเลียนแบบที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และในกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่เป็นวัยอยากรู้อยากลอง และต้องการความตื่นเต้น สิ่งเหล่านี้เริ่มมีให้เห็นมากขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นหญิง ที่เริ่มมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตแข่งขันกับผู้ชาย อะไรที่ผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็จะอยากทำ ภายใต้มายาคติของความเท่าเทียมในสิทธิและเสรีภาพ ดังนั้นเราจึงเห็นภาพของผู้หญิงดื่มสุรา สูบบุหรี่ ถ่ายภาพเปลือยของตนเองโพสต์ลงสื่อออนไลน์เพื่อเรียกร้องความสนใจ เพื่อขายตามอินเทอร์เน็ต การสักก็เป็นอีกหนึ่งพฤติกรรมที่กำลังกลายมาเป็นกระแสของการเลียนแบบ ผ่านมายาคติที่ว่าด้วยการสักคือแฟชั่น พฤติกรรมเลียนแบบกับค่านิยมการสักของผู้หญิงมีผลต่อพฤติกรรมของผู้หญิงเป็นอันดับหนึ่ง โดยพบว่าปัจจัยทางด้านการเลียนแบบพฤติกรรมการสักของผู้หญิงนั้นเป็นการสักตามกลุ่มเพื่อนและการถูกชักชวนจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งการเลียนแบบนั้นเกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้หญิงได้มีการสังเกตพฤติกรรมการสักจากเพื่อน โดยที่เพื่อนเป็นตัวแบบ ในการลอกเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งปัจจัยทางด้านความถี่ กับการคบหาสมาคมกับบุคคลที่สักบ่อยครั้งมีผลต่อพฤติกรรมของผู้หญิงเป็นอันดับที่สอง โดยพบว่าการคบหาสมาคมส่วนใหญ่ของผู้หญิงนั้น รู้จักหรือพบปะกับบุคคลที่มีรอยสักมาก่อน ผู้หญิงใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในการพบปะกับเพื่อนในกลุ่มแล้วเกิดการชักชวนกันไปทำการสัก สำหรับปัจจัยทางด้านสื่อมีผลต่อค่านิยมการสักของผู้หญิงเป็นอันดับที่สาม โดยพบว่าสื่อเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการสักของกลุ่มผู้หญิงในเรื่องของ รูปแบบวิธีการนำเสนอทางด้านดารา นักร้อง นักกีฬา และระยะเวลาในการดูโทรทัศน์มีผลต่อ การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ การจดจำ โดยมีช่วงระยะเวลาและค่านิยมตามกระแสสังคมที่กลุ่มผู้หญิงมองว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่ทันสมัยและเป็นสิ่งที่น่าเลียนแบบ จึงทำให้เกิดการซึมซับ และเกิดแรงจูงใจส่งผลต่อพฤติกรรม ซึ่งเป็นการค้นพบที่สอดคล้องกับงานของ รัฐกานต์ กัณพิพัฒน์ (2557) การเลียนแบบอย่างที่ตนเองเห็นว่าดีและควรทำตามหรือแม้กระทั่งการสักบนร่างกายก็กลายมาเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งของหญิงสาว เมื่อเห็นว่าเพื่อนสัก ก็สักบ้างตามๆกันไปโดยไม่เคยมีคำตอบให้กับตนเองว่าต้องการสักไปเพื่ออะไร บอกแค่ว่าเพื่อนชวนมาและมันก็สวยดี ทั้งที่ในความเป็นจริงอีกด้านหนึ่งหญิงสาวเหล่านี้เลือกที่จะสักในบริเวณใต้ร่มผ้าที่คนมองไม่เห็น เพราะไม่ว่าจะอยากสักตามกระแสมากแค่ไหนก็ยังคงหวาดระแวงต่อมายาคติที่มีต่อรอยสักในสังคม ทำให้ยังกล้าที่จะสวนกระแสของมายาคติที่ว่ารอยสักเป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิงที่จัดจ้าน ก้าวร้าวรุนแรงและหยาบคาย

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

7.1.1 ควรมีภาคปฏิบัติการของสังคมที่เพิ่มมากขึ้นในการจัดเวทีให้กับคนที่มีรอยสัก เช่นการจัดนิทรรศการ จัดประชุม และจัดพิพิธภัณฑ์ที่แสดงถึงพัฒนาการ ความรู้ ความเชียวชาญ และศิลปะผ่านการสัก

7.1.2 ควรมีการยกระดับการรื้อถอนมายาคติชุดเดิม การสร้างความหมายใหม่ให้กับแนวคิดต่าง ๆ ในสังคม เช่นการละเมิดสิทธิมนุษยชนผ่านการตีตราด้วยมายาคติเดิม การละเมิดสิทธิความเป็นแม่และภรรยาตลอดจนความสัมพันธ์ชายหญิง และภาวะความเปราะบางต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการจัดทำข้อเสนอถึงภาครัฐ ในการลบล้างมายาคติเดิม ที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนในตัวบุคคล อาทิ ยังมีการรับสมัครเข้างานของหน่วยงานรัฐบางแห่งที่ระบุว่า ไม่รับสมัครผู้สมัครที่มีรอยสัก รวมถึงภาวการณ์กีดกันอย่างไร้เหตุผลที่ตอกตรึงมายาคติชุดเดิม และควรมีการตรวจสอบ (scan) กฎระเบียบคำสั่งที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนเช่นนี้ในประเด็นอื่น ๆ ทางสังคม

8. เอกสารอ้างอิง

ก้องสกล กวินรวีกุล. (2545). การสร้างร่างกายพลเมืองไทยในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ.ศ. 2481-2487. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนิส พูนวงศ์ประเสริฐ. (2558). รอยสักในสังคมญี่ปุ่น : ยุคก่อนประวัติศาสตร์ถึงยุคเมจิ. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ, 17(1), (ก.ค.-ธ.ค. 2558), 20-29.

รัฐกานต์ กัณพิพัฒน์. (2557). พฤติกรรมเลียนแบบกับค่านิยมการสักของวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 25(3), 39-47.

สังคีต จันทนะโพธิ. (2552). รอยสักสยาม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามบันทึก.

อารียา คหะวงค์. (2564). การสัก บริบทของความเชื่อสู่ความงามบนเรือนร่าง: สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2566 จาก http://ica.swu.ac.th/news/detail/2/151

Crang, M. (1998). Cultural Geography. London; New York: Routledge.

Muto, Y., & Fukao, M. (2005). Keizai Bijinesu Yougo Jiten. Tokyo: Nihonkeizaishinbunsha.